

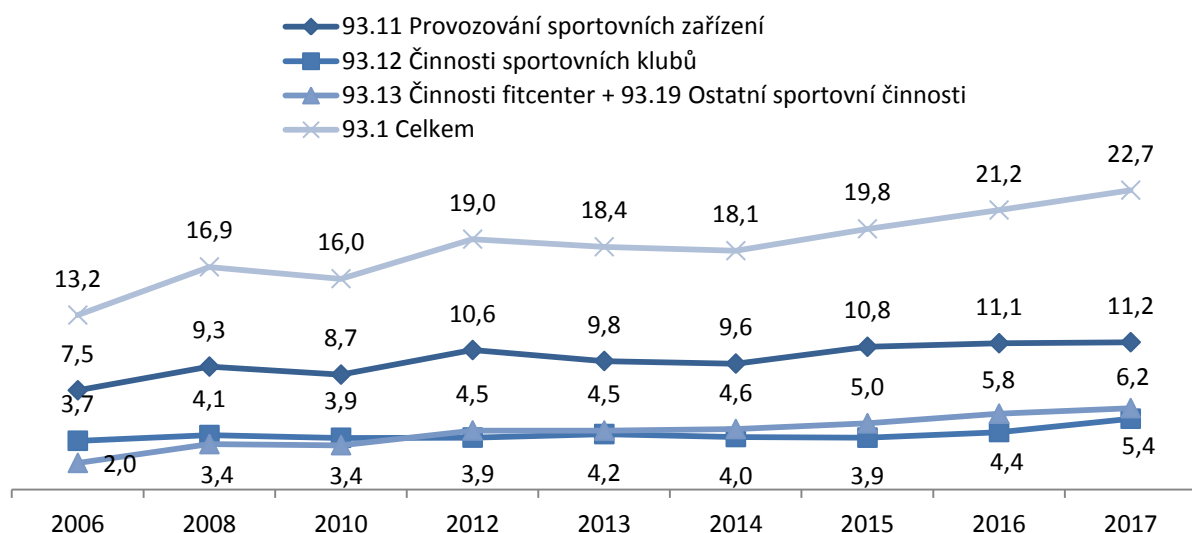
3. Ekonomické aspekty oblasti sportu

V této kapitole jsou analyzovány ekonomické aspekty oblasti sportu. Ty jsou zachyceny na základě nejužšího možného vymezení – tzv. statistické definice zahrnující pouze sportovní aktivity, nikoliv však sportovní vstupy (vybavení či oděvy) a aktivity, které mají sport jako vstup (ubytování při sportovních utkáních, sportovní přenosy apod.). Kromě odhadu příjmů a produkce je zkoumána také celková zaměstnanost v oblasti sportu a zahraniční obchod se zbožím sportovního charakteru.

3.1. Příjmy a produkce

Údaje o celkových příjmech subjektů v oblasti sportu vycházejí z Podnikové strukturální statistiky a zahrnují pouze ekonomické aktivity definované podle CZ-NACE 93.1 Sportovní aktivity. Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, Podniková strukturální statistika zachycuje údaje zejména o soukromých podnikatelských subjektech a mimo oblast záběru tak zůstávají příspěvkové organizace (zejména tedy různé sportovní instituce zřizované státem) a neziskové organizace. Celkové příjmy subjektů v oblasti sportu, tak jak jsou definované v této publikaci, dosahovaly v roce 2017 výše 22,7 mld. Kč. Jak je patrné z Grafu 1, nejvíce se na celkových příjmech v oblasti sportu podílely subjekty provozující různá sportovní zařízení v rámci ekonomické činnosti CZ-NACE 93.11 a to celkovými příjmy ve výši 11,2 mld. Kč. Příjmy ve výši 6,2 mld. Kč pak generovaly subjekty spadající svou převažující ekonomickou aktivitou do oblasti činností fitcenter (CZ-NACE 93.13) a ostatních sportovních činností (CZ-NACE 93.19). Zbylé příjmy subjektů v oblasti sportu pak vznikaly v roce 2017 v rámci činnosti sportovních klubů (CZ-NACE 93.12). Nutno podotknout, že se jedná pouze o odhad příjmů, které nelze vzhledem k limitům šetření v takto podrobném členění přesně určit.

Graf 1 Celkové příjmy subjektů v oblasti sportu (v mld. Kč)

Zdroj: Podniková strukturální statistika

Příjmy příspěvkových a nestátních neziskových organizací, které nejsou zachyceny v Podnikové strukturální statistice, se odvíjí zejména od výše podpory z veřejných zdrojů. V roce 2017 vyhradilo MŠMT na podporu činnosti v oblasti sportu v rámci běžných výdajů 4,8 mld. Kč a na investiční výdaje pak 0,9 mld. Kč. Činnosti některých sportovních organizací mohly být hrazeny také z prostředků jiných

ministerstev (viz KPMG, 2012). Z místních rozpočtů bylo pak na sportovní činnosti podle údajů z Integrovaného informačního systému Státní pokladny v roce 2017 vyčleněno 11,2 mld. Kč a z toho přibližně 5 mld. na provozní dotace. Zajímavé je také srovnání podpory z místních rozpočtů podle krajů ve studii o [Financování sportu statutárními městy a kraji](#), kterou koncem roku 2016 zveřejnila organizace *Transparency International*. Ta sbírala data od měst a krajů prostřednictvím vlastních dotazníků a získanou výši podpory pak přepočítávala na obyvatele. Podle těchto dat se v roce 2015 nejvyšší průměrné finanční podpoře sportu těšili v Libereckém (127 Kč na obyvatele) a Jihomoravském (104 Kč na obyvatele) kraji

⁵.

Pro získání celkového přehledu o finančních tocích v oblasti sportu je možné využít údaje ze statistiky národních účtů. Na základě těchto makroekonomických údajů lze odhadovat jednak celkovou hodnotu vyprodukovaného zboží a služeb v oblasti sportu a dále pak podíl sportu na mezispotřebě v jiných odvětvích. Nutno podotknout, že k těmto operacím by bylo potřeba znát údaje minimálně v trojmístném členění CZ-NACE, aby bylo možné oddělit sportovní a rekreační ekonomické činnosti. Vzhledem k tomu, že tabulky dodávek a užití poskytují dvojmístné členění CZ-NACE, je nutné údaje za sportovní odvětví odhadovat pomocí koeficientu získaného z jiných zdrojů (Podniková strukturální statistika, Integrovaný informační systém Státní pokladny). Proto je třeba k níže prezentovaným informacím přistupovat pouze jako k orientačnímu odhadu makroekonomických ukazatelů pro oblast sportu.

V oblasti sportu, tak jak je definovaný výše, bylo na základě odhadu této analýzy v roce 2017 dosaženo produkce zboží a služeb⁶ v hodnotě 32,7 mld. Kč (přibližně 0,28 % celkové produkce v ekonomice). Jak je dále patrné z Tabulky 3, mezispotřeba⁷ činila v roce 2017 přibližně 21,3 mld. Kč (0,3 % z celkové mezispotřeby) a přidaná hodnota 11,4 mld. Kč (0,25 % z celkové přidané hodnoty).

Tabulka 1 Základní makroekonomické ukazatele v oblasti sportu v roce 2017

Ukazatel	Oblast sportu v mil. Kč	Podíl na celkové hodnotě ČR v %
Produkce v základních cenách	32 657	0,282
Mezispotřeba v kupních cenách	21 278	0,302
Hrubá přidaná hodnota	11 378	0,251

Zdroj: Národní účty, ČSÚ, vlastní výpočet

⁵ Kraj Hlavní město Praha nebyl do těchto výpočtů zahrnut.

⁶ Produkce představuje hodnotu tržního i netržního zboží a služeb, které jsou výsledkem produkční činnosti rezidentských jednotek v daném období na území České republiky.

⁷ Mezispotřeba představuje hodnotu zboží a služeb spotřebovaných v průběhu příslušného období rezidentskými producenty v procesu výroby jiného zboží a služeb.

Jak je vidět z Tabulky 4, kromě samotné oblasti sportu se sportovní produkty (CZ-CPA 93.1) podílely také na mezispotřebě v ostatních odvětvích. Nejvýznamnější pak na činnostech v oblasti nemovitostí (1,23 mld. Kč), dále pak na činnostech zastupujících organizací (0,85 mld. Kč), činnostech v rámci nespecifikovaných služeb (0,7 mld. Kč) a v rámci ubytovacích služeb (0,3 mld. Kč). Sportovní produkty jsou tak nedílnou součástí produkce v několika dalších odvětvích.

Tabulka 2 Odvětví s největším podílem sportovních vstupů v mezispotřebě v roce 2017 (v kupních cenách)

Odvětví podle CZ -NACE	Mezispotřeba v mil. Kč	Podíl v %
93 Sportovní, zábavní a rekreační činnosti	7 981,2	68,3
68 Činnosti v oblasti nemovitostí	1 230,3	10,5
94 Činn. org. sdruž. osoby za účelem. prosazování spol. zájmů	845,9	7,2
96 Poskytování ostatních osobních služeb	697,9	6,0
55 Ubytování	308,8	2,7
ostatní	619,9	5,3

Zdroj: Národní účty, ČSÚ, vlastní odhad

3.2. Zaměstnanost

Při sledování celkové zaměstnanosti v oblasti sportu je možné díky charakteru Výběrového šetření pracovních sil doplnit údaje o zaměstnanosti v rámci ekonomické činnosti CZ-NACE 93.1 Sportovní aktivity o údaje sledující jednotlivá zaměstnání v rámci kategorie CZ-ISCO 34.2 Odborní pracovníci v oblasti sportu a fitness neohledně na jejich zařazení v rámci konkrétních ekonomických činností. Lze tak odhadnout jaký je podíl sportovních a „ne-sportovních“ pracovníků v rámci provozování sportovních ekonomických činností, ale také kolik sportovních pracovníků vykonává svou práci mimo sportovní organizace.

Jak je patrné z Tabulky 5, celková zaměstnanost zahrnující podnikatele, zaměstnance (v pracovním poměru i na dohodu) a pomáhající rodinné příslušníky dosahuje v oblasti sportu více než 32 tis. zaměstnaných osob (přibližně 0,6 % celkové zaměstnanosti v ekonomice). Z toho více než třetinu tvoří podnikatelé (12 tis.) a necelé dvě třetiny zaměstnanci (20 tis.). Velmi důležitou roli pak v rámci celkové pracovní síly hraje zapojení dobrovolníků. Pokud zahrneme také činnost dobrovolníků do celkového počtu zaměstnaných osob, bude celková zaměstnanost dosahovat výše 43,6 tis. osob. Nutno dodat, že počet 11,4 tis dobrovolníků zahrnutých do těchto výpočtů pochází ze statistiky nestátních neziskových organizací. Tento tříletý průměr údajů za období 2015 - 2017 navíc zahrnuje pouze dobrovolníky spadající svou činností do kategorie CZ-NACE 93.1. Značná část dobrovolníků (např. různí trenéři malých klubů, amatérští rozhodčí apod.) nebude v rámci této analýzy zachycena.

V organizacích spadajících svým zaměřením do sportovních ekonomických činností pak převažují povolání spíše „ne-sportovního“ charakteru (účetní, pracovníci v administrativě, PR či marketingu apod.). Z celkového počtu 28,1 tis. zaměstnaných osob v organizacích s převažující sportovní činností pracovalo v roce 2017 16,6 tis. „ne-sportovních“ a pouze 11,5 tis. sportovních

pracovníků. Přibližně 4 tis. sportovních pracovníků pak vykonávalo své profese mimo organizace s převažující sportovní ekonomickou činností.

Tabulka 3 Zaměstnanost v oblasti sportu v roce 2017 (v tis. osob)

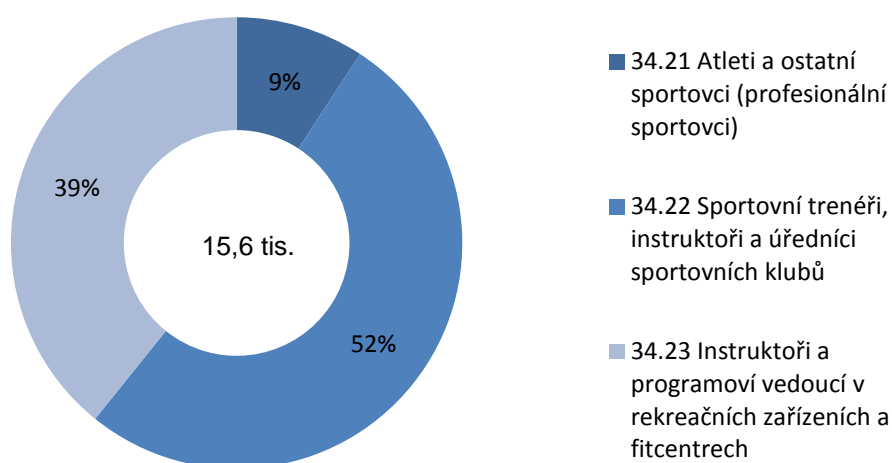
	Sportovní povolání (CZ-ISCO 34.2)	Povolání "ne-sportovního" charakteru (ostatní CZ-ISCO)	Povolání v oblasti sportu celkem	Dobrovolníci ⁸	Celkem
Sportovní ekonomické činnosti (CZ-NACE 93.1)	11,5	16,6	28,1	11,4	39,5
Činnosti "ne-sportovního" charakteru (ostatní CZ-NACE)	4,1	x	4,1	.	4,1
Celkem	15,6	16,6	32,2	11,4	43,6
z toho zaměstnanci	7,4	12,6	20,0	x	20,0
z toho podnikatelé	8,1	3,8	11,9	x	11,9

(x) = nelogický údaj; (.) = údaj není známý

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil, Statistika neziskových organizací, ČSÚ

Podrobnější pohled na rozdělení povolání v rámci kategorie CZ-ISCO 34.2 Odborní pracovníci v oblasti sportu a fitness nabízí Graf 2. Z grafu je patrné, že z celkového počtu 15,6 tis. pracovníků zařazených do této kategorie pracovalo nejvíce z nich jako sportovní trenéři, instruktoři či úředníci sportovních klubů (51,6 %). Druhou nejpočetnější skupinou sportovních pracovníků pak byli instruktoři a programoví vedoucí v rekreačních zařízeních a fitcentrech (39,2 %). Profesionálních sportovců pak bylo v rámci sledované kategorie CZ-ISCO nejméně – necelých 9,2 %.

Graf 2 Zaměstnanost v oblasti sportu podle kategorií zaměstnání CZ-ISCO v roce 2017⁹

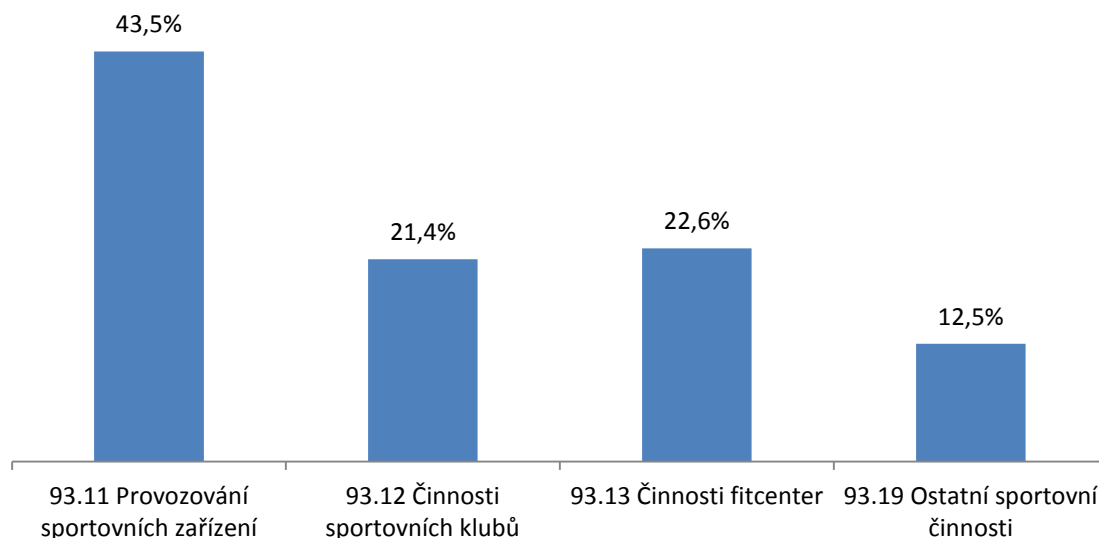
Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil, ČSÚ

⁸ Tříletý průměr údajů za období 2015 - 2017

⁹ Termín atlet v kategorii „Atleti a ostatní sportovci“ je přeložen z anglického *athlet*. Tento výraz je v angličtině a zejména pak ve Spojených státech amerických spojován s aktivním sportováním zaměřeným na výkonnostní sport. V současné češtině je slovo atlet spojováno převážně s lehkou atletikou.

Pracovníky je možné podrobněji rozdělit také v rámci převažující ekonomické činnosti podniku 93.1 Sportovní aktivity a jejich podkategorií. Jak ukazuje Graf 3, 43,5 % pracovníků (ať už sportovních či „ne-sportovních“) v rámci ekonomické činnosti CZ-NACE 93.1 pracovalo v organizaci provozující sportovní zařízení. Přibližně stejný podíl pracovníků působil v podnicích zajišťujících činnosti sportovních klubů (21,4 %) a činnosti fitcentr (22,6 %). Zbýlých 12,5 % osob pracovalo v podnicích zaměřených na ostatní sportovní činnosti (např. produkce sportovních akcí).

Graf 3 Zaměstnanost podle kategorií ekonomických činností CZ-NACE v oblasti sportu v roce 2017

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil, ČSÚ

Mezinárodní srovnání počtu zaměstnaných osob v oblasti sportu v rámci zemí evropské osmadvacítky nabízí Tabulka 6. Výpočtů bylo dosaženo stejnou metodikou, která je použita pro tuto publikaci v rámci výpočtu zaměstnanosti v ČR, a údaje pochází rovněž z Výběrového šetření pracovních sil. V roce 2016 pak podle těchto údajů pracovalo v členských státech EU v oblasti sportu přibližně 1 698 tis. osob. Zdaleka nejvíce sportovních pracovníků evidovalo Spojené království (431 tis. osob) a dále pak Německo (243,3 tis. osob) a Španělsko (192,2 tis. osob). V zemích se srovnatelným počtem obyvatel jako v ČR pracovalo více osob ve sportu např. v Portugalsku (39,2 tis. osob) a méně např. v Belgii (24,2 tis. osob) či v Řecku (17,3 tis. osob).

Údaje o počtu zaměstnaných osob je možné doplnit také o data o průměrné mzdě z Informačního systému o průměrném výděлку, jejímž gestorem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Ten však sleduje pouze zaměstnance ve mzdové a platové sféře, nikoliv podnikatele a pracovníky na dohody, a proto je problematické tyto údaje spojovat s daty z VŠPS, které podnikatele a pracovníky na dohody zahrnuje. Jak je patrné z Tabulky 7, průměrná mzda profesionálních sportovců dosahovala v roce 2017 více než 31 tis. Kč. Zaměstnanci zařazení do kategorií sportovní trenéři a instruktoři pak dosahovali v roce 2017 na mzdu o několik tisíc Kč vyšší – necelých 33 tis. Kč.

Tabulka 4 Počet zaměstnaných osob v oblasti sportu v zemích EU (v tis. osob)

Země	2011	2012	2013	2014	2015	2016
EU 28 Celkem	1 495,7	1 557,7	1 507,7	1 570,2	1 630,3	1 698,3
Belgie	23,9	23,2	21,1	20,5	19,8	24,2
Bulharsko	10,3	8,9	9,1	9,5	10,6	11,6
Česká republika	25,9	22,2	25,1	29	27,3	31,4
Dánsko	26,9	26,2	24,7	28,1	29,9	32,5
Estonsko	3,4	4	5,1	6,3	4,9	5,6
Finsko	23,5	23,7	25,8	30,8	30,7	30,6
Francie	279,1	277,4	212,8	167	176,1	180,3
Chorvatsko	4,1	4,5	4,6	6,1	4,8	5,9
Irsko	19,5	18,1	19,4	20,1	19,7	23,1
Itálie	104,8	99,9	103,9	120,2	117,5	119,4
Kypr	3,3	2,2	1,9	2,1	1,9	2,8
Litva	5,3	5,2	5,2	5,9	6,8	7,8
Lotyšsko	4,7	6	4,8	5,8	5,5	6
Lucembursko	1,1	1,3	1,5	1,2	1,7	2,4
Maďarsko	10,7	11	12	14,2	18,7	17
Malta	0,6	0,8	1	1	0,9	0,9
Německo	173,3	204,3	218,2	218,8	224,2	243,3
Nizozemsko	64	64,1	64,6	66,6	73,7	76,4
Polsko	45,1	49,5	52,8	58,7	57,8	63,8
Portugalsko	23,9	21,8	28,3	32,2	38,9	39,2
Rakousko	25,1	24	25,8	27,8	35,9	27,9
Rumunsko	11,4	20	14,1	10,8	12,3	12,7
Řecko	12,4	8,2	9,7	14,2	15,6	17,3
Slovensko	6,7	8,5	11,8	12,5	11,2	11,8
Slovinsko	5,2	4	4,1	4,1	5,4	5,3
Spojené království	374,4	395	364,2	395	417,3	431
Španělsko	148,3	159,6	164,1	187,9	183,3	192,2
Švédsko	57,9	62,6	70,3	72,7	76,7	74,6

Zdroj: Eurostat

Tabulka 5 Průměrná mzda Odborných pracovníků v oblasti sportu a fitness v roce 2017

Kategorie CZ-ISCO	Průměrná mzda v Kč
CZ-ISCO 34.21 Atleti a ostatní sportovci (profesionální sportovci)	31 334
CZ-ISCO 34.221 + 34.222 Sportovní trenéři a instruktoři	32 992

Zdroj: Informační systém o průměrném výděлку, MPSV

3.3. Zahraniční obchod

Posledním sledovaným ukazatelem v rámci analýzy ekonomických aspektů v oblasti sportu je zahraniční obchod. Ten je zde zachycen tzv. přeshraničním pojetím a sleduje přechod zboží přes hranice, nikoliv faktickou změnu vlastnictví¹⁰. Statistiky zachycují pouze údaje o zboží, údaje o službách za rok 2017 nemohou být s ohledem na ochranu individuálních údajů publikovány. Zboží sportovního charakteru bylo na základě shodných fyzických vlastností rozděleno do 13 různých skupin. Konkrétní kódy zboží v rámci Harmonizovaného systému přiřazené do jednotlivých skupin jsou k nalezení v Příloze 3 a vychází z [metodiky](#) schválené pracovní skupinou [Eurostat Sports Statistics](#) v roce 2015.

Údaje o zahraničním obchodě v ČR zachycuje Tabulka 8. Nejvíce vyváženou položkou bylo zboží týkající se atletiky a venkovních sportů (5,5 mld. Kč) a dále pak lyže (3,9 mld. Kč) a sportovní obuv (3,4 mld. Kč). Poslední jmenovaná skupina zboží je zároveň také žádaná v rámci dovozu (4,3 mld. Kč) a tvoří tak nejvyšší záporné saldo (0,9 mld. Kč). Celkový vývoz zboží sportovního charakteru dosáhl v roce 2017 hodnoty 18 mld. Kč a celkový dovoz pak 13,9 mld. Kč. Celkově tak bylo v roce 2017 dosaženo kladného salda ve výši 4,1 mld. Kč.

Tabulka 6 Zahraniční obchod se zbožím sportovního charakteru v přeshraničním pojetí v roce 2017 (v tis. Kč)

Oblast	vývoz	dovoz	saldo
Atletika a venkovní sporty	5 547 158	3 512 499	2 034 659
Brusle	177 397	430 080	-252 683
Cyklistika	2 193 484	1 686 691	506 793
Golf	8 562	89 694	-81 132
Lyže	3 919 494	1 700 488	2 219 006
Míče	109 046	259 580	-150 534
Padáky	218 007	41 231	176 776
Sportovní pušky	731 211	124 024	607 187
Rakety	26 713	160 083	-133 370
Rybaření	63 077	260 321	-197 244
Sportovní obuv	3 359 031	4 258 527	-899 496
Sportovní oděvy	1 108 977	888 621	220 356
Vodní sporty	543 345	455 178	88 167
CELKEM	18 005 502	13 867 017	4 138 485

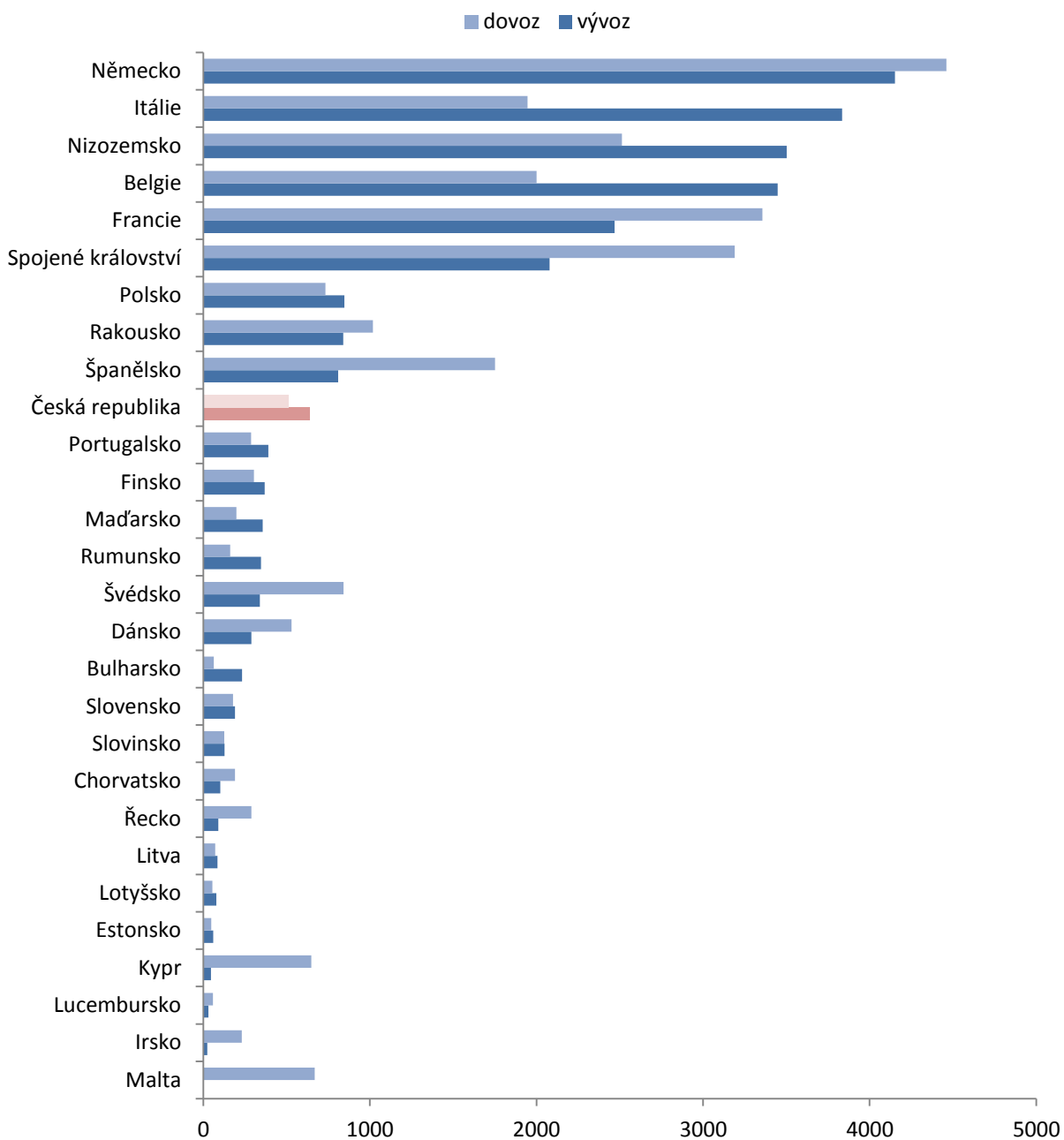
Zdroj: Databáze zahraničního obchodu, ČSÚ

¹⁰ Zboží může být např. převáženo v rámci distribučních center jedné společnosti umístěných v různých zemích.

Z mezinárodního srovnání je patrné, že obchod se zbožím sportovního charakteru je u více než poloviny členských zemí Evropské unie založen spíše na exportu. V roce 2016 dosáhla největšího kladného salda Itálie (1,9 mld. EUR) a dále pak Belgie (1,4 mld. EUR) a Nizozemsko (necelá 1 mld. EUR). Dovoz zboží sportovního charakteru převýšil vývoz nejvíce ve Spojeném království (-1,1 mld. EUR) a Španělsku (-0,9 mld. EUR). Bilance mezinárodního obchodu v České republice se v mezinárodním srovnání v roce 2016 s konečným kladným saldem 0,1 mld. EUR nachází v první desítce zemí s nejvyšším kladným saldem.

Graf 4 Mezinárodní srovnání zahraničního obchodu se zbožím sportovního charakteru v zemích EU v roce 2016 (v mil. EUR)

Zdroj: Eurostat